

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 506/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpeného advokátkou JUDr. Natáliou Stahovcovou, Karpatská 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 28 Odi 2/2019 zo 17. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Natáliou Stahovcovou, Karpatská 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 Odi 2/2019 zo 17. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Napriek tomu, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti označil napadnuté rozhodnutie sp. zn. 28 Odi 2/2018 zo 17. júna 2020, z jej obsahu, ako aj príloh je zrejmé, že namietal uznesenie okresného súdu sp. zn. 28 Odi 2/2019 zo 17. júna 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer v postavení žalovaného. Žaloba bola zamietnutá a sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov konania vo výške 100 %. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 28 Odi 2/2019 zo 14. januára 2020 bol sťažovateľovi doručený 11. marca 2020, doložka právoplatnosti bola doručená prostredníctvom elektronickej schránky 2. apríla 2020. Následne mal okresný súd rozhodnúť o vyčíslení trov konania.

3. Vo všeobecnosti platí, že právny zástupca strany v konaní predkladá po právoplatnosti rozhodnutia v zákonom neurčenej procesnej lehote vyčíslenie trov právneho zastúpenia klienta. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že v období marec – apríl 2020, teda po právoplatnosti meritórneho rozhodnutia, boli prijaté opatrenia na zabránenie šírenia vírusu COVID-19 zákonom č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii

a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“). Podľa názoru sťažovateľa aj keď v danom prípade zákonom nie je určená lehota na predloženie vyčíslenia trov právneho zastúpenia, okresný súd mal pri rozhodovaní o vyčíslení trov vziať do úvahy neplynutie lehoty z dôvodu mimoriadnych opatrení. Sťažovateľ tiež poukázal na § 118 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), v zmysle ktorého ak tento zákon neustanovuje lehotu na vykonanie úkonu, môže ju určiť súd. V predmetnej veci okresný súd neurčil sťažovateľovi/právnomu zástupcovi lehotu na predloženie vyčíslenia trov konania, hoci vo všeobecnosti tak súdy robia.

4. O výške náhrady trov konania rozhodol okresný súd uznesením zo 14. mája 2020, ktoré vydal vyšší súdny úradník, tak, že zaviazal žalobcu na náhradu trov konania vo výške 433,03 eur.

5. Proti uzneseniu okresného súdu zo 14. mája 2020 podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal, že kvôli opatreniam pre COVID-19 nemohol predložiť vyčíslenie trov konania po právoplatnosti rozhodnutia, súdom určená lehota nebola a vyčíslené trovy nie sú v súlade s tým, čo vyplýva zo súdneho spisu, pretože okresný súd mu opomenul priznať náhradu za stratu času.

6. Okresný súd napadnutým rozhodnutím sťažnosť sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že súd nemá možnosť určovať lehotu na predloženie vyčíslenia trov, pričom lehotu na predloženie vyčíslenia počítal od vyhlásenia rozsudku, nie od jeho právoplatnosti, a tiež konštatoval, že vyšší súdny úradník rozhodol iba o tých trovách, o ktorých mal v čase vydania rozhodnutia vedomosť, a preto nemožno jeho rozhodnutie meniť.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentoval, že okresný súd porušil ním označené práva, pretože celková výška trov právneho zastúpenia je v sume 892,78 eur. Okresný súd nepostupoval správne, pokiaľ neurčil procesnú lehotu na predloženie

vyčíslenia trov právneho zastúpenia a následne zamietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu, že vyčíslenie trov nepredložil včas.

8. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím, napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Zákom upravujúcim spôsob konania pred ústavným súdom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa § 245 CSP v sťažnosti možno uvádzať nové skutočnosti a dôkazy, ak je to so zreteľom na povahu a okolnosti sporu možné a účelné.

18. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

19. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

20. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že ide o nesprávny postup okresného súdu, ktorý napadnutým uznesením bez toho, aby určil sťažovateľovi lehotu na predloženie vyčíslenia trov konania, priznal sťažovateľovi trovy konania v sume nižšej, ako vyplývala zo súdneho spisu, keď sťažovateľovi nepriznal trovy právneho zastúpenia (stratu času a cestovné), ktoré sťažovateľ predložil a vydokladoval v sťažnosti proti uzneseniu o vyčíslení trov vydanému vyšším súdnym úradníkom. Sťažovateľ tiež uviedol, že nepredložil vyčíslenie trov konania pred vydaním uvedeného uznesenia z dôvodu mimoriadnych opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19.

22. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

23. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli

vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

24. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

25. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k nepripustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

26. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že vyšší súdny úradník v čase rozhodovania o výške náhrady trov konania nemal k dispozícii vyčíslenie a doklady preukazujúce výšku trov právneho zastúpenia sťažovateľa ako žalovaného pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času. Keďže cestovné a náhrada za stratu času predstavujú také zložky trov konania, ktorých konkrétnu výšku súd nemá možnosť určiť bez aktivity strany, ktorej takéto trovy vznikli, vyšší súdny úradník uznesením sťažovateľovi priznal náhradu len tých trov konania, ktorých existencia a (zároveň aj) výška boli zo spisu v čase

jeho rozhodovania zrejme, jednoznačne zistiteľné (preukázané relevantnými dokladmi). Sťažovateľ vyčíslenie trov pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času a doklady preukazujúce ich výšku predložil okresnému súdu až v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške trov. Z § 262 ods. 2 CSP v spojení s čl. 8, čl. 11 ods. 4 a čl. 17 CSP však spoľahlivo vyplýva, že sa nahrádzajú len tie trovy konania, ktoré sú sudu známe do momentu, keď o výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník uznesením.

27. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o nemožnosti priznať náhradu dodatočne (v sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom) uplatnených trov konania ústavný súd uvádza, že súd podľa Civilného sporového poriadku rozhoduje o náhrade trov konania z úradnej povinnosti, na druhej strane je však potrebné dodať, že uvedené nemožno interpretovať tak, že táto povinnosť súdu je absolútna. Nie je možné v tomto smere opomenúť dispozičnú zásadu, ktorou je ovládané civilné sporové konanie, keď je na strane sporu, aby sama vyvíjala potrebnú aktivitu v záujme docielenia ochrany práv, priznania jej práv súdom v rozsahu, ktorý jej prináleží. Sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka nemôže slúžiť ako prostriedok, ktorým sa má docieľiť náprava, resp. zvrátenie následku skoršej procesnej pasivity strany sporu (III. ÚS 191/2020).

28. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež konštatuje, že princípu spravodlivosti i aktuálnym zákonom, v medziach ktorých sa možno domáhať základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, sa prieči, aby v dôsledku procesnej aktivity sporovej strany, ktorá sa sťažnosťou podľa § 239 a nasledujúcich CSP domáha nápravy rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka, bola dodatočne na základe jej podania učeného až v rámci konania o takto podanej sťažnosti priznaná náhrada trov konania, ktorých výšku opomenula preukázať a náležite vyčísliť pred rozhodovaním vyššieho súdneho úradníka podľa § 262 ods. 2 CSP, a to za stavu, keď okolnosti veci neindikujú, že by jej vo včasnom preukázaní a vyčíslení trov bránila objektívna prekážka. Sťažnosť proti uzneseniu o vyčíslení trov v danom prípade síce bola podaná sťažovateľom, avšak z ústavnej sťažnosti ani jej príloh nevyplynuli žiadne okolnosti, ktoré by sťažovateľovi bránili toto vyčíslenie predložiť pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o ich výške, ktoré je logicky možné očakávať bezprostredne po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o náhrade trov konania.

29. Sťažovateľ mal podľa názoru ústavného súdu dostatočný časový priestor na preukázanie a vyčíslenie cestovného, náhrady za stratu času, keďže od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vo veci samej (27. marca 2020, vyhláseného 14. januára 2020), ktorým bol sťažovateľovi okrem iného priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, do rozhodovania vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov (14. mája 2020), uplynul viac ako mesiac. Navyše, sťažovateľ bol v konaní pred všeobecnými súdmi právne zastúpený advokátkou, pričom dodatočne uplatnené trovy pozostávali práve z trov právneho zastúpenia. U advokáta niet dôvodu neuplatniť prezumpciu znalosti právnej úpravy týkajúcej sa náhrady trov konania a odmeny, ktorá mu za poskytnuté služby právnej pomoci prináleží, pričom pri zastupovaní klienta je advokát povinný postupovať s odbornou starostlivosťou, pod ktorou sa okrem iného rozumie to, že dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné [§ 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov].

30. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o neurčení lehoty na predloženie vyčíslenia trov konania ústavný súd konštatuje, že Civilný sporový poriadok *expressis verbis* neustanovuje stranám povinnosť špecifikovať a preukázať uplatňované trovy a z tohto dôvodu nestanovuje ani žiadnu lehotu na vyčíslenie trov konania. Špecifikáciu a výšku trov konania, ktoré nevyplývajú zo spisu, je potrebné iniciatívne predložiť pred vydaním rozhodnutia o výške náhrady trov konania, inak nebudú priznané. V danom prípade, keďže súdom nebola určená žiadna lehota (§ 118 ods. 1 CSP je fakultatívny a neurčenie lehoty nie je v tomto prípade porušením procesnej povinnosti súdom), nemožno sa odvolávať ani na mimoriadne opatrenia vyplývajúce zo zákona č. 62/2020 Z. z. Ten totiž (okrem iného) platil na lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom, čo však nie je prípad sťažovateľa.

31. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

32. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že vyhodnotenie skutkových okolností a právne posúdenie v právnej veci sťažovateľa bolo zo strany okresného súdu dostatočne a náležite vysvetlené, je podložené interpretáciou aplikovanej právnej úpravy a logickou argumentáciou predstavujúcou oporu prijatých právnych záverov, ktorá podľa názoru ústavného súdu nepopiera obsah a zmysel aplikovanej právnej úpravy. V žiadnom prípade tak nemožno predmetné rozhodnutie okresného súdu hodnotiť ako svojvoľné a neodôvodnené.

33. Vychádzajúc z uvedených záverov, posúdil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu